

United States Holocaust Memorial Museum

Interview with Vladas Šegždavičius
RG-50.473*0118

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Pirmiausia aš norėjau, kad jūs prisistatytumėte. Koks yra jūsų vardas ir pavardė?

Vladas Šegždavičius: Vladas Šegždavičius, gimęs 1928 metais. Raseinių rajonas, Žibulių (?) kaimas.

Alicija Žukauskaitė: O kur yra tas kaimas? Prie kokio miestelio?

Vladas Šegždavičius: Tarp Betygalos ir Ariogalos.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, kaip ilgai jūs tam kaime gyvenot?

Vladas Šegždavičius: Gyvenau nuo pat gimimo iki 1946 metų.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, ar buvo jūsų kaime žydų?

Vladas Šegždavičius: Nebuvo, tiktai samdė dvarą žydas, ir dirbo mano tėvai tam dvare, bet prieš karą Krivinckas (?) pardavė tą dvarą, ir tada daugiau nesamdė. Pakui Paliūnas (?) nupirko tą dvarą. Tai kokie trys keturi metai prieš karą maždaug. Paskui nebuvo žydo. O taip tai žydas samdė.

Alicija Žukauskaitė: O ką tas žydas veikė tam dvare?

Vladas Šegždavičius: Jis valdė 120 hektarų. Visą dvarą valdė, sėjo, gyvulius laikė, viską. Aš tik atsimenu, kad jį vadindavo – Joselis. Kaip vaikas prisimenu.

Alicija Žukauskaitė: Tai jis tokiu žemės ūkiu užsiiminėjo?

Vladas Šegždavičius: Žemės ūkiu, gyvulininkyste, ir sėjo.

Alicija Žukauskaitė: Tai čia didelis ūkis buvo?

Vladas Šegždavičius: 126 hektarai.

Alicija Žukauskaitė: Tai jis turėjo turėti daug samdinių?

Vladas Šegždavičius: Turėjo. Ir mano tėvai ten dirbo.

Alicija Žukauskaitė: Tai jie tarnavo jam?

Vladas Šegždavičius: Mano tėvai, matai, tėvas savanoris (kariuomenėje) buvo, gavo žemės 6 hektarus, bet mažai buvo. Eidavo dirbt tam dvare, užsidirbt. Šeima didelė buvo, aštuoni žmonės su vaikais, reikėjo papildomai užsidirbt.

Alicija Žukauskaitė: O kur gyveno žydai?

Vladas Šegždavičius: Jis gyveno daugiausia Betygaloj, bet atvažiuodavo, būdavo ir tam dvare. Bet tik pabūdavo, išvažiuodavo.

Alicija Žukauskaitė: O Betygaloj buvo daug žydų?

Vladas Šegždavičius: Buvo. Betygaloj buvo ir gydytojas, aš pats atsimenu, kai pas tą gydytoją tėvai mane vežė, vaiką sergantį, bet pavardės neatsimenu. Tai va, iš Betygalos šaudė žydus, atvežę į Zacyšus. Tai kokie 6-7 kilometrai - Žibulių kaimas.

Alicija Žukauskaitė: Nuo jūsų kaimo?

Vladas Šegždavičius: Nuo mūsų kaimo. Zacyšai.

Alicija Žukauskaitė: Ar jums teko matyti, kaip atvežė?

Vladas Šegždavičius: Ne, man neteko matyti, tik sužinojom... Suaugę žmonės mums nelabai norėdavo pasakoti, ir tėvas taip pat nesakydavo ir drausdavo, ale kur tu iškęsi, vaikai. Sužinojom, kad iškasė duobes kokias tai, sako, žydus šaudys. Kas mums tie šeši kilometrai, septyni, nulėkt vaikams, bachurams. Nulėkėm apžiūrėt. Tiksliai yra tos duobės iškastos. Ale mes ten ilgai nebuvom, dėlto kad ten mus pravijo (nuvarė).

Alicija Žukauskaitė: Kas pravijo?

Vladas Šegždavičius: Žmogus, bet mes nepažystam, pamatęs, kad mes apie tas duobes sukiojamės. Bet jis neginkluotas buvo, paprastas žmogus. Ir mes daugiau bijojom eit. O tą dieną, kai šaudė, tai tėvas mus uždarė, penki vaikai buvom, neleido niekur. Bijojo tėvas.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Tai vadinasi, tą dieną tėvas tiksliai žinojo, kad žydus šaudys?
Vladas Šegždavičius: Iš nuogirdų. Tarp žmonių kaip telefonas būdavo, ausis nuo ausies.
Alicija Žukauskaitė: Papasakokit apie tas duobes, kiek jų buvo, kaip jos atrodė?
Vladas Šegždavičius: Duobės tai taip: iškastos, kad žmogus skersai guli. Skersai va taip.
Tai skaityk, kad maždaug du metrus pločio. O taip (išilgai) ilgesnė. O kiek metrų, mes, vaikai, nemieravom, nes mus pravarė. Pažiūrėjom tiktai.
Alicija Žukauskaitė: O gylio kokio buvo?
Vladas Šegždavičius: O gilumo buvo, aš dabar, kaip suaugęs sprendžiu, iki pusantro metro, nelabai gilios. Iki dviejų, pusantro metro, taip maždaug.
Alicija Žukauskaitė: Tai kiek tokių duobių buvo?
Vladas Šegždavičius: Ten viena duobė buvo iškasta. Ten, Betygaloj, ne tiek daug buvo žydų. Ten buvo paruošta. Ir knygą turim, dabar skaitau istoriją Raseinių krašto, tai yra pažymėta, kad ten Betygalos žydai (sušaudyti).
Alicija Žukauskaitė: O tuo momentu ar jūs žinojot, kad tai yra Betygalos žydai?
Vladas Šegždavičius: Ne, tuo momentu nelabai žinojom. Aš tik vėliau tą visą sužinojau, dėl to, kad knygoj (parašyta), įsitikinau, kad tikrai.
Alicija Žukauskaitė: O sakykit, po to šaudymo ar jums yra tekę nueiti prie tos duobės?
Vladas Šegždavičius: Ne, neleido tėvas visai. Ir paskui aš nebuvau niekada.
Alicija Žukauskaitė: Tėvas neleido. Ką jis sakė, kai neleido?
Vladas Šegždavičius: Vaikus visus saugojo. Vaikai karo metu. Ir taip prisidirbdavom visokių šposų. Bachurai.
Alicija Žukauskaitė: Šposų tai kokių?
Vladas Šegždavičius: Raketų rasdavom. Aerodromas buvo, raketų rasdavom, uždegdavom, o paskui partizanai prisistatydavo.
Alicija Žukauskaitė: Kokie partizanai?
Vladas Šegždavičius: Vokiečių laikais – sovietiniai. Skaitosi, rusų tautybės, visokie belaisviai pabėgę.
Alicija Žukauskaitė: Pabėgę miške?
Vladas Šegždavičius: Miške.
Alicija Žukauskaitė: O kaip jie prisistatydavo? Dėl ko?
Vladas Šegždavičius: Nu, nes kažkas neaišku. Ir dar šone buvo dvarininkas, tas, kuris nupirko, tą dvarininką išvežė (ištrėmė į Sibirą), bet jo brolis vokiečių laikais valdė. O vienas brolis po karo, sovietiniais laikais, buvo partizanų vadas. Ir tą brolių užpuldavo sovietiniai partizanai. Apsupdavo. Tai tas Paliulis (dvarininkas) ateidavo mano tėvo paprašyt, kad eitų pagąsdinti. Paliulis turėdavo šautuvą, tas dvarininkas, bet vienas bijodavo eiti. Tai tėvas sako, pagąsdinsim, ir partizanai atsitraukdavo.
Alicija Žukauskaitė: Tai čia tie partizanai, kur buvo po karo?
Vladas Šegždavičius: Vokiečių laikais. O paskiau jau kiti partizanai buvo. Sovietiniais laikais jau buvo kiti partizanai. Vokiečių laikais pagrinde buvo rusų karo belaisviai.
Alicija Žukauskaitė: Sakykit, o jūsų kaime ar aplink jus ar buvo tokių žmonių, kurie kažkaip dalyvavo žydų šaudyme?
Vladas Šegždavičius: O taip. Žemės kaimynystėj buvo. Buvo, skaitos, kaimynės brolis. Jis gyveno toliau, jis atvažiuodavo pas ją, jis šaudė žydus.
Alicija Žukauskaitė: Iš kur jūs žinot, kad jis šaudė?
Vladas Šegždavičius: A jo sesuo papasakojo, kaimynė. Tai laikroduką atvežė, tai žiedą žydų. Ji sakė, kad šaudė žydus.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Alicija Žukauskaitė: Čia ta sesuo pasakojo?
Vladas Šegždavičius: Ne mums vaikams pasakojo.
Alicija Žukauskaitė: Bet jūs girdėjot?
Vladas Šegždavičius: Mes, vaikai, kaip negirdėsim, vaikai labai smalsūs.
Alicija Žukauskaitė: Pabandykit prisimint, kaip ji tą pasakodavo. Ar ji kažkaip džiaugėsi, kad ji tą laikroduką gavo?
Vladas Šegždavičius: Ne, ne, ji paneigė (pasmerkė) brolių. Sako, matai, kur jis įlindo. Paneigė.
Alicija Žukauskaitė: Bet ji nešiojo tą laikroduką?
Vladas Šegždavičius: Nu, to tai nežinau. Bet sako, va, paliko (laikroduką).
Alicija Žukauskaitė: O dar kokių nors kalbų esate girdėjęs?
Vladas Šegždavičius: Aš tik girdėjau apie Gaižauską. Jis taip pat žydus šaudė. Tai tas jau tikrai šaudė. Paskui jį teisė sovietiniais laikais sušaudyt.
Alicija Žukauskaitė: O kur jūs girdėjot apie tą Gaižauską?
Vladas Šegždavičius: O jis atvažiuodavo. Jis gyveno Kaune, bet tėvo geras pažystamas buvo, lyg giminaitis tolimas, ir jis atvažiuodavo pas tėvą į svečius.
Alicija Žukauskaitė: Ir kaip dažnai jis atvažiuodavo?
Vladas Šegždavičius: Ne, retai, bet atvažiuodavo. Ir paskui pasakojo jusiai apie tuos šaudymus. Jis neneigė. Pats sakė, kad dalyvauja.
Alicija Žukauskaitė: Tie pasakojimai vykdavo jūsų namuose ar kur?
Vladas Šegždavičius: Namuose. Tai mes, vaikai, tėvas kad ir neleisdavo, bet vis tiek girdėdavome. Labai įdomu buvo paklaust. Papasakojo, kaip šaudė, kaip statydavo juos po keturis, kad šovinių trūkdavo...
Alicija Žukauskaitė: Kaip atrodė tas Gaižauskas?
Vladas Šegždavičius: Nu, aukštas vyras, toks padžiūvęs. Aukštas, už tėvą aukštesnis buvo. Ir paskui už Impulevičiaus batalioną teisė jį, ir nuteisė sušaudyt sovietiniais laikais ir sušaudė.
Alicija Žukauskaitė: O kai jis atvažiuodavo pas jus į svečius, tai jis pas jus ir nakvodavo tikriausiai?
Vladas Šegždavičius: Jo, nakvodavo. Kai atvažiuodavo, nakvodavo. Mašinų nebuvo, su dviračiu atvažiuodavo, pavalgydavo, pernaktvodavo, paskui išvažiuodavo. Gal kai atostogas turėdavo. Impulevičiaus toks batalionas buvo sukurtas.
Alicija Žukauskaitė: O sakykit, prašau, kokiom aplinkybėm jis tai pasakodavo?
Vladas Šegždavičius: Nieko, paprastai, kambary susėdę. Valgydavo. Kaip svečias buvo.
Alicija Žukauskaitė: Ar tėvas jo klausinėdavo ko nors?
Vladas Šegždavičius: Klausinėdavo. Gal jei neklausinėtų, jis būtų nepasakojęs, bet kai klausinėjo, tai pasakė tiesiai. Mano tėvas buvo Lietuvos savanoris, tai tokie dalykai tėvui nepatikdavo, jį pasmerkė.
Alicija Žukauskaitė: Kaip pasmerkė?
Vladas Šegždavičius: Nu, pasmerkė, sakė, įlindai, kaip tu galvoji toliau gyvent tie prisidirbęs. Sako (Gaižauskas), man šiandien gerai. Va, atsakė, ir viskas.
Alicija Žukauskaitė: Man šiandien gerai?
Vladas Šegždavičius: Yra tokie žmonės, kurie nežiūri į ateitį.
Alicija Žukauskaitė: Papasakokit, kaip jis pasakojo.

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Vladas Šegždavičius: Nu, žinot, tėvas neleisdavo būt (šalia), tai klausai. Pasakoja, kaip šaudė, kaip šovinių trūkdavo, kad po keturis statydavo, liepdavo pasilenkt prie duobės, kad jau antrą kartą šaut nereiktų, kad tiesiai į duobę įkristų.

Alicija Žukauskaitė: Tai keturis su vienu šoviniu?

Vladas Šegždavičius: Su vienu šoviniu keturis. Va tas tai man (įstrigo). Matyt, tikrai vokiečiai neduodavo šovinių ar kaip. Trūkdavo. Vienu šoviniu, keturis žmones pastato, pasilenkt liepia ir šaudavo. Tai tas jau man tikrai įstrigo, po šiai dienai atsimenu. Toks žiaurus pasakojimas, kad vienu šūviu keturis šaudė.

Alicija Žukauskaitė: Ką dar pasakojo?

Vladas Šegždavičius: Mama tuoj nuvydavo mus, artyn negalima buvo (prieiti).

Alicija Žukauskaitė: Ar pasakojo ką nors, pavyzdžiui, ar skirtumas būdavo, ką šaudyt, ar vyrus, ar moteris, ar vaikus?

Vladas Šegždavičius: Nu, tai pasakodavo... Paskui tėvas užklausė, o kaip su vaikais? Jis sako, man neteko su vaikais būti, bet, sako, kiti vaikus mušdavo į galvas ir mesdavo į duobę. Tai tą aš girdėjau. Bet jis sakė, man su vaikais neteko būti, su suaugusiais tik turėjau reikalų batalione.

Alicija Žukauskaitė: O jis buvo pasiturintis žmogus, jis praturtėjo?

Vladas Šegždavičius: Nieko nepasiturintis, jis Kaune gyveno. Jie du broliai buvo. Nieko neturėjo, nė žemės, turėjo namelį Kaune, Petrašiūnuose. Tokį namelį turėjo, nepasiturintis. Va taip išėjo, laisvai elgėsi žmogus, ir viskas.

Alicija Žukauskaitė: Ar jis turėjo šeimą?

Vladas Šegždavičius: Neturėjo, nevedęs buvo.

Alicija Žukauskaitė: O ką jis dar pasakojo apie bataliono veiklą, žygius kokius nors?

Vladas Šegždavičius: Tėvas, matai, klausdavo, jis nenorėdavo daug sakyti, tik tiek sakė, kad važiavo į Baltarusiją šaudyt žydų. Siuntė balioną.

Alicija Žukauskaitė: Būtent sakė, kad šaudyt žydų?

Vladas Šegždavičius: Tiesiai jis pasakė, kad šaudyt žydus Baltarusijoje. Siuntė juos, tą batalioną. Bet daug jis nepasakojo, tik tą paminėjo.

Alicija Žukauskaitė: O kokius nors vietovardžius minėjo Baltarusijoje?

Vladas Šegždavičius: Lyg toks... senas laikas. Lyg Slucką. Sluckas įkrito man taip. Baltarusijoje... Vaikų neleisdavo arti, mama pamatydavo, kad klausosi... O tėvas labai nepalaikydavo, labai pasmerkė jį, sakė, daugiau su tavim nieko nežinau. Tu esi, sako, žydšaudys, žudikas. Mūsų tėvas savanoris buvo. Po karo, kai ėjo partizanizmas, tėvas neleido mus, vaikus, jau bachurai buvom, ir kaip norėjom į mišką (pas partizanus), o ne į kariuomenę (sovietų), o tėvas – ne, griežtai. Tėvas, nes savanoris buvo, tuoj prisistatė, kad jis eitų į mišką, o tėvas pasakė ne. Aš karys buvau ir aš kariauju su kariais, o ne su civiliais. O kokios žudynės būdavo, ir vaikus mažus žudydavo lopšy. Liepė išsivažinėti. Tai mes išvažiavom. Tai į Kauną, brolis kitur mokyti. Kaime tais sovietiniais laikais negalima buvo (būti). Tai sribai (NKVD) ateidavo – eik į sribus, o naktį miškiniai, kaip vadindavom juos, eik pas juos. O tėvams – vaikai. Paskui tėvą primušė tiek, kad mirė keturiasdešimt penkerių metų.

Alicija Žukauskaitė: Kas primušė?

Vladas Šegždavičius: Sribai. Liaudies gynėjai vadinami.

Alicija Žukauskaitė: Už ką?

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

Vladas Šegždavičius: Už ką? Savanoris buvo, už Lietuvą kovojo, jie nereikalingi, tokie žmonės turi būti sunaikinti. Ir sunaikino. Primušė tiek, kad ir numirė. Pagyveno dar porą mėnesių, o paskui ir viskas, ir nėra.

Alicija Žukauskaitė: O kai tėvas, kaip jūs sakot, pasmerkė Gaižauską, kad tu toks esi žudikas ir taip toliau, ar jis nutraukė santykius su juo, ar jie dar toliau bendravo?

Vladas Šegždavičius: Nutraukė. Nutraukė. Nebuvo jis daugiau atvažiavęs pas mus, ir tėvas nevažiavo.

Alicija Žukauskaitė: Ar jis pas jus vieną kartą buvo atvažiavęs, ar daugiau?

Vladas Šegždavičius: O, žinot, atrodo, kad tik vieną kartą, vieną kartą. Ne, daugiau ir nebuvo.

Alicija Žukauskaitė: Sakykit, kai vyko tas teismas Impulevičiaus bataliono, jūs skaitėt laikraščius?

Vladas Šegždavičius: Skaitėm, kaip neskaitysi, dėl to kad čia buvo įdomu paskaityti, tuo labiau, kad tas Gaižauskas pažystamas buvo.

Alicija Žukauskaitė: Ir ką jūs galvojote, kai jūs girdėjote šitą procesą?

Vladas Šegždavičius: Nu, ką? Tėvo jau nebuvo, čia tik mes, vaikai, tėvas jau buvo kapuose, o mes ką? Teisybė, sakom. Niekas tavęs nevarė, tu pats ėjai šaudyti. Nuteisė labai teisingai. Sakė, kad laikrašty buvo, kad jis labai verkė, gailėjos. Buvo spaudoj parašyta, kad tas Gaižauskas verkė, gailėjosi, ką padarė. Mirties bausmę jam davė. Ir labai teisingai.

Alicija Žukauskaitė: O ta kaimynė, kuriai laikroduką brolis atnešė, kokia to brolio pavardė? Prisimenate?

Vladas Šegždavičius: Palauk, palauk... Mat jis nuo mūsų gyveno kokį 10 kilometrų. Va tos kaimynės (pavardė) Vitkauskienė buvo, jau mirusi. Ot, pavardės tos aš nebeatmenu. Jis ne kaimynas buvo, matai, tik jo sesuo buvo kaimynė. Žinot, kaip vaikai, tai tos pavardės... O ji Vitkauskienė buvo, už Vitkausko ištekėjo.

Alicija Žukauskaitė: Gal dar ką nors prisimenate? Gal dar ką teko matyti?

Vladas Šegždavičius: Kad vot seni laikai, sunku jau prisiminti, amžius toks. Va, apie tuos partizanus, kurie buvo Lietuvoj sovietiniais laikais, tie miškiniai vadindavos, tų tai daug prisimenu. Tai buvo žiauru. Man pačiam teko būt apšaudyme. Po karo dirbau greitojoj pagalboj Raseiniuose. Kai tik susišaudymas, kuo greičiau važiuok į susišaudymo vietą. Nuvažiuojam, ten baisus dalykas. Šeima iššaudyta, ir vaikai, kai kurie sužeisti, mes juos kraunam į mašiną ir vežam į Kauną. Teko labai daug matyti. Už tai aš paskui – į kariuomenę. Aš dirbau greitojoj, man gydytojai ir sako, mes tave galim tuoj padaryt „nesveiku“, ir neims į kariuomenę, bet aš ėjau pats. Sakau, ne, aš eisiu į kariuomenę. Ėjo tas partizanizmas labai baisus, žinot. Žmones nekaltus žudyt, šeimas. O vis kur, tai greitoji. O Raseiniuose mašina buvo tik viena. Čia skambina, greitai mašiną duok vežt sribus (NKVD kariškius), o reikėdavo važiuoti per miškus. O dar kitą kartą patratina į mašiną (apšaudo). Krenti į griovį, palauki, kol nutyla, ir vėl krapštai į mašiną važiuoti. Paskui Baisogaloj – mane į praktiką iš Kauno autotechnikos mokyklos nusiuntė į Baisogalą, į tarybinį ūkį. Nu, ir ten 1946 metais pats tas... Aš šoferiu (vairuotoju) dirbau, na, ir važiuodavom, ir užpuldavom. Vieną kartą teko – atvažiavo tokie iš Kėdainių kagėbistai, ir liepė direktorius juos nuvežt į Kėdaines. Dviems vairuotojams, sako, važiuokit abu. Vežam naktį per miškus. Mes važiuojam labai atsargiai, o tas kagėbistas tiesiai sako, jie ten trys buvo, nemokat vairuot jūs, pacanai (vaikigaliai). Duokit man vairą. Mes jam neduodam, bet jis ginklą turi. Ir jis sėdo už vairo. Jis paleido tą mašiną, o

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.

keliai po karo buvo kokie? Ir staiga – vežimas važiuoja ir veža bičių avilius. Ir kai davė su mašina į tuos avilius, tą arklį partrenkė, sužeidė, ir tą žmogų sužeidė. Miške, ką daryt? Tai jie susirinko ginklus ir paliko mus. Ir tą žmogų sužeistą. Mašina sugadinta, važiuot neina. Džiaugėmės, kad gyvi likom.

Alicija Žukauskaitė: Tai už tai ir išėjot į kariuomenę?

Vladas Šegždavičius: Galvojau, kariuomenėj bus ramiau, jau karas pasibaigęs, penkiasdešimt metai. O iš po karo iki penkiasdešimtų metų buvo pats tas (partizaninis karas).

The following transcript is the result of a recorded interview. The recording is the primary source document, not this transcript. It has not been checked for spelling nor verified for accuracy. This document should not be quoted or used without first checking it against the interview.

The interview is part of the United States Holocaust Memorial Museum's collection of oral testimonies. Information about access and usage rights can be found in the catalog record.